

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Akademický rok 2021/2022

Jméno studenta: Marie Chmelířová
Studijní obor/zaměření: Ekonomická a regionální geografie
Téma bakalářské práce: Brazilské regiony: analýza přírodních a socioekonomických podmínek a jejich vliv na meziregionální migrační vlny

Hodnotitel – oponent: RNDr. David Vogt, Ph.D.

Kritéria hodnocení: (1 nejlepší, 4 nejhorší, N-nelze hodnotit)

	1	2	3	4	N
A) Definování cílů práce	☒	☐	☐	☐	☐
B) Metodický postup vypracování práce	☐	☐	☒	☐	☐
C) Teoretický základ práce (rešeršní část)	☐	☒	☐	☐	☐
D) Členění práce (do kapitol, podkapitol, odstavců)	☒	☐	☐	☐	☐
E) Jazykové zpracování práce (skladba vět, gramatika)	☐	☒	☐	☐	☐
F) Formální zpracování práce	☐	☒	☐	☐	☐
G) Přesnost formulací a práce s odborným jazykem	☐	☒	☐	☐	☐
H) Práce s odbornou literaturou (normy, citace)	☐	☒	☐	☐	☐
I) Práce se zahraniční literaturou, úroveň souhrnu v cizím jazyce	☐	☒	☐	☐	☐
J) Celkový postup řešení a práce s informacemi	☐	☐	☒	☐	☐
K) Závěry práce a jejich formulace	☐	☒	☐	☐	☐
L) Splnění cílů práce	☐	☒	☐	☐	☐
M) Odborný přínos práce (pro teorii, pro praxi)	☐	☐	☒	☐	☐
N) Přístup autora k řešení problematiky práce	☐	☒	☐	☐	☐
O) Celkový dojem z práce	☐	☐	☒	☐	☐

Navrhuji klasifikovat bakalářskou práci klasifikačním stupněm:¹

dobře

Stručné zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně:²

Předložená bakalářská práce doznala v revidované podobě výrazných změn, byť jen dílčích. Ve struktuře práce byl obecnější teoretický a historický úvod k tématu migrace přesunut k navazující kapitole věnované vlastnímu tématu migračních vln. Tematické uspořádání práce se tak ale zlepšuje jen částečně, když chybí rozsáhlejší obecná teoretická kapitola. V kapitole věnované datům a literatuře jsou spíše představeny datové zdroje, na což navazuje i Metodika, která bývala mohla rozebrat použité

metody podrobněji, resp. případně představit i pokročilejší analytické metody hledání ovlivňujících proměnných meziregionální migrace. Teoretická část či definice základních pojmů se tak v práci objevují spíše průběžně podle potřeby jednotlivých tematických kapitol. I teoretičtější podkapitola v části věnované migraci ne zcela logicky navazuje až na empiričtější historický přehled. Je otázkou, zda přitom skutečně pro migraci neexistuje jednoznačná definice.

Analýza socioekonomických a fyzickogeografických (FG) podmínek brazilských regionů byla výrazně upravena a zejména ve FG části zásadně rozšířena o témata geomorfologického členění a klimatických podmínek, doplněná i o mapové přílohy. Vypuštěna žel byla část věnovaná biomům. Socioekonomická a FG témata mohla propojit např. mapa využití ploch. Je-li už práce zaměřena i svým názvem na různé ovlivňující faktory migrace, včetně přírodních podmínek, mohly být tyto vlivy zkoumány i např. korelační či pokročilejší analýzou apod. Autorka se ovšem i přes zmínku např. environmentálních push faktorů (s. 30-31) stále přiklání k neoklasické migrační teorii, čímž od většiny vlivů automaticky odhlíží, jakkoli to v práci přiznává a činí tak až po předchozím (velmi stručném) teoretickém rozboru. Jednotlivé části práce tak zaostávají za svým potenciálem, který by posílilo jejich větší propojení, když jsou přírodní vlivy záměrně odfiltrovány. Dualitu pohledů naznačují už dva cíle práce, byť zprvu (ne zcela přehledně) spojeny v jednom hlavním cíli.

Pokud jde o práci s daty, vítám v opravené verzi snahu o použití srovnatelných relativních ukazatelů, kvalitnější tabulky i mapy. Jsou však počítány většinou jen podíly regionů na celém státě (odvětví na HDP jako v tab. 6 nebo migranti na všech občanech Brazílie v tab. 7), i když by bývalo bylo vhodné sledovat i podíly přepočtené na obyvatelstvo či HDP jednotlivých regionů. V tomto smyslu je sporné i zpracování kartogramu v mapě 6 s podíly regionů na celku, takže distribuce jevu stále odpovídá absolutním počtům, pro které je kartogram nevhodný (v legendě navíc hodnoty bez intervalů). V tab. 7 mohlo být v záhlaví pravého sloupce upřesněno, že se jedná o podíl imigrantů. V tabulce 3 se objevuje podíl obyvatel ve věku 25 a více let bez dokončeného základního vzdělání k roku 2010 v jednotlivých reginech od 44 do 59 %. Zdá se, že údaje odpovídají zdroji, ale za celou Brazílii uvádí např. Světová banka (WB) k roku 2011 podíl dokončeného alespoň základního vzdělání cca 75 % (<https://databank.worldbank.org/reports.aspx?source=2&series=SE.PRM.CUAT.ZS&country=>). V tabulce 19 je zmíněn podíl služeb na HDP Brazílie jen 5,5 %, i když podle WB (<https://data.worldbank.org/indicator/NV.SRV.TOTL.ZS?locations=BR>) jsou hodnoty již desítky let více než desetinásobné. Role služeb je opomíjena i jinde, když na str. 22 komentář nezmiňuje u Středozápadního regionu význam veřejné správy (hlavního města). Na str. 27 jsou zmíněny u Jižního regionu „srážky nejmírnější v letních měsících, nejsušší měsíce jsou červenec a srpen“, což je poněkud v rozporu s logikou jižní polokoule. Nahoře na str. 18 je bez přímé souvislosti s okolními daty popisováno nejasně jako „přírůstek“ zřejmě tempo růstu HDP.

Metodické poznámky:

¹ Označte výsledek kontroly plagiátorství, který jste zadal/a do Portálu ZČU a odůvodněte níže při odůvodnění klasifikačního stupně.

² Kliknutím na pole vyberte požadovaný kvalifikační stupeň.

³ Stručně zdůvodněte navržený klasifikační stupeň, odůvodnění zpracujte v rozsahu 5 - 10 vět.

⁴ Otázky a připomínky k bližšímu vysvětlení při obhajobě – dvě až tři otázky.

Závěr dobře shrnuje poznatky práce, ale, byť se (protichůdně) vyjadřuje k platnosti neoklasické teorie, nijak text neuzavírá, nehodnotí úskalí práce, nenastíhuje možné pokračování výzkumu, syntéza nepřechází do širšího kontextu.

Mírně se zlepšila formální stránka práce. Zvětšený rozsah se ale stále pohybuje kolem minima 40 stran od Úvodu po Závěr (39 stran). Autorka přitom mohla práci alespoň opticky prodloužit, kdyby do číslování správně započítala strany již od strany titulní. Počet zdrojů se zvýšil z cca 42 na 46 (ovšem včetně zdrojů dat), přičemž jsou v rámci literatury více využívány i odborné články, nejen vzdělávací weby a absolventské práce, ačkoli i ty zůstaly. Poněkud nelogicky zmizely i některé relativně kvalitní zdroje (článek Procházkové Ilinitchi). Stále je ale někde v citaci chybně jako kniha ResearchGate (Amaral, 2013), byť jde o text z encyklopedie. Ramos (2016) se v seznamu literatury nedopatřením změnil na Mos. Bohužel práce nevyužívá citační normu APA. V textu je na zdroje odkazováno řádně, jen u rozsáhlých fyzickogeografických popisů v kapitole 4.6 je uveden zdroj někdy jen na začátku stránky, byť jde o komentář vlastní mapy. Na str. 17 je nejasný zdroj počtu obyvatel favel. U map je již správně uváděn zdroj dat. Nebyly ale nutné zdvojené názvy a rozlišení obrázků bývalo mohlo být větší, např. při použití vektorové grafiky, nemluvě o příliš členitém měřítku či nadbytečném obecném názvu legendy. U mapy č. 2 a 4 zůstal název s číslem mapy na předchozí straně.

Jazyková úroveň práce je obecně vyhovující, i když se objevují občasné chyby ve skloňování, shodě podmětu s přísudkem či v interpunkci apod., které mohou místy až posouvat význam sdělení, viz např. chybějící čárka za „vnitrozemí“ na str. 11: „Poloha měst a metropolí se soustředí primárně v přímořských oblastech a směrem na západ, do vnitrozemí se jejich počet a hustota snižuje.“ Na str. 9 dochází k záměně slov „nekorespondují“ vs. „nedisponují“. Na str. 40 je v Závěru použit termín „klasifikace“ místo „kvalifikace“. Termín „městská centra“ je používán ne zcela vhodně ve významu významných měst (např. s. 11). „Podíl HDP na základní ceně“ (s. 20 a 39) zjevně značí podíl přidané hodnoty na celkovém HDP v daném odvětví. Na str. 7 je poněkud záludně rozlišeno „sčítání lidu z průzkumu PNAD“ a „Sčítání lidu“.

Oceňuji práci s řadou zahraničních zdrojů, i když autorka sama přiznává nutnost využití nedokonalých překladů, zřejmě strojových. Odborná terminologie je však vesměs používána správně, i když lze polemizovat o samotném pro práci základním pojmu migrační vlna vs. migrační proud, směr. Podobně jako v původní verzi práce se v cílech objevuje „sestavit“ hlavní migrační směry, ale mělo by se jednat spíše o jejich identifikaci.

I když většina mých dílčích hodnocení zůstává nezměněna, předložená bakalářská práce prošla viditelným zlepšením a ačkoli přirozeně i vzhledem k tématu nepřináší zcela nové poznatky z globálního hlediska, v české geografické komunitě představuje alespoň na bakalářské úrovni zajímavé téma. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku (lepší) 3. Výsledné hodnocení pochopitelně ovlivní průběh obhajoby.

Metodické poznámky:

¹ Označte výsledek kontroly plagiátorství, který jste zadal/a do Portálu ZČU a odůvodněte níže při odůvodnění klasifikačního stupně.

² Kliknutím na pole vyberte požadovaný kvalifikační stupeň.

³ Stručně zdůvodněte navržený klasifikační stupeň, odůvodnění zpracujte v rozsahu 5 - 10 vět.

⁴ Otázky a připomínky k bližšímu vysvětlení při obhajobě – dvě až tři otázky.

Otázky a připomínky k bližšímu vysvětlení při obhajobě:³

- 1) Pokuste se vysvětlit rozdíl mezi výše zmíněnými daty o dokončeném základním vzdělání mezi brazilským sčítáním lidu a Světovou bankou. Jde o odlišnou metodiku?
- 2) Nově v Závěru zmiňujete, že se u výše kvalifikovaných obyvatel stěhujících se z Jihovýchodního regionu do regionu Severovýchodního neoklasická teorie nepotvrdila, i když lidé směřují na pozice s regionálně nadprůměrnou mzdou. Na str. 32 přitom uvádíte, že neoklasická teorie bere v úvahu odlišné vzory migrace pro různě kvalifikované pracovníky. V čem je tedy rozpor?
- 3) Na str. 30 zmiňujete poněkud nejasně nucenou migraci starší populace „z důvodu rodinných událostí.“ Senioři v USA a v Evropě se ale stěhují i dobrovolně. Znáte tyto trendy a jsou podobné i v Brazílii?
- 4) Na str. 31 uvádíte: „Od počátku 21. století je migrace primárně na území jednoho regionu, nikoliv již mezi dvěma regiony.“ V jakém poměru je objem obou typů migrace?

V Plzni, dne 26. ledna 2022

Podpis hodnotitele

Metodické poznámky:

¹ Označte výsledek kontroly plagiátorství, který jste zadal/a do Portálu ZČU a odůvodněte níže při odůvodnění klasifikačního stupně.

² Kliknutím na pole vyberte požadovaný kvalifikační stupeň.

³ Stručně zdůvodněte navržený klasifikační stupeň, odůvodnění zpracujte v rozsahu 5 - 10 vět.

⁴ Otázky a připomínky k bližšímu vysvětlení při obhajobě – dvě až tři otázky.